

Nr 5.

Ankom till Riksdagens kansli den 18 februari 1913 kl. 5 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 5, i fråga om en av herr A. Petrén väckt motion, nr 88, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lindring uti de mindre bemedlades kostnader för hospitalsvård.

I en inom Första kammaren av herr A. Petrén väckt motion, nr 88, vilken hänvisats till kammarens första tillfälliga utskott, har hemställts, att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t vid en blivande revision av nu gällande sinnessjukstadga måtte uti densamma införa sådana bestämmelser beträffande avgifter för vård å hospital, att den mindre bemedlades kostnader härför bli avsevärt minskade.

Ur den motivering, som föregår denna hemställan, tillåter sig utskottet anföra:

»Enligt nu anförda grunder regleras för femårsperioder avgifterna för hospitalsvård, och är avgiften i tredje klass, som för envar av de två senaste femårsperioderna höjts med 5 öre, för åren 1910—1914 bestämd till 60 öre om dagen. För dem, vilka »sakna egna medel och jämväl i övrigt befinna sig i sådana förhållanden, som författningsenligt berättiga till fattigvård» (formulär nr 3 till bilagan C för intagning å hospital), betalar fattigvårdsstyrelsen denna avgift, medan i annat fall den enskilde har att erlagga densamma. Det finnes emellertid talrika samhällsmedlemmar, vilka, utan att författningsenligt vara berättigade till fattigvård, dock i ekonomiskt hänseende äro så ogynnsamt ställda, att en avgift av 60 öre om dagen för en sjuk familjemedlem blir ytterst

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 12 saml. 1 avd. 3 häft. (Nr 5.)

betungande, ja, ruinerande, när den, såsom fallet ofta blir, då fråga är om hospitalsvård, skall utgå under längre tid, år efter år. Så torde det för bl. a. en stor del av torparklassen ävensom många lönearbetare gälla, att en dylik extra utgift på över 200 kronor om året icke kan bäras, i all synnerhet när — såsom ofta är fallet just hos den fattigare befolkningen — barnen äro talrika.

Om det nu också i dylika fall icke sällan torde inträffa, att kommunen träder hjälpsamt emellan och bidrager till avgiftens erläggande, är detta dock långt ifrån alltid fallet. — — — — —

Av allt att döma torde det också vara otvivelaktigt, att för mången den i och för sig stora olyckan, att hustru eller barn drabbas av långvarig sinnessjukdom, jämväl innebär olyckan att bli ekonomiskt ruinerad. Att förekomma, det en hel familj på grund av sjukdom hos någon dess medlemmar faller fattigvården till last, ligger emellertid icke endast i den enskildes, utan även i det allmännas intresse.

Det torde sålunda med allt skäl kunna betecknas icke endast som ett *humanitetskrav*, utan även som ett *samhällsintresse*, att den mindre bemedlade erhåller en avsevärt billigare hospitalsvård än den, som med nu gällande bestämmelser kommer honom till del.»

Utskottet.

När det gällt att bereda vård åt sinnessjuka, har hittills den största svårigheten legat i bristen på utrymme i de offentliga vårdanstalterna. I den mån de beslutade nya hospitalen hinna bliva färdiga, torde denna svårighet bliva undanröjd eller åtminstone i betydlig mån minskad, men svårigheterna sluta icke i och med de sjukas upptagande å vårdanstalter. För de fullständigt obemedlade är visserligen någorlunda sörjt därigenom, att kommunerna äro lagligen förpliktade att betala avgifterna för dem, men i fråga om kategorien mindre bemedlade finnes icke någon sådan förpliktelse. Kommunen kan vara barmhärtig och helt eller delvis betala avgiften — och detta sker även på många ställen — men den kan också begagna sin rätt att till sista öret uttaga sin fordran ur den sjukas egendom eller hos de för honom betalningsskyldiga, och detta händer tyvärr icke sällan. Följden blir då stundom den, som motionären påvisat, att sinnessjuka, som väl behövde hospitalsvård, kvarhållas i hemmen hos sina anhöriga, för att icke dessa må ekonomiskt gå under. Att botemedel måste sökas mot detta missförhållande ligger i öppen dag. Det, som ligger närmast till hands, vore nedsättning i avgiften, men för att denna nedsättning skulle medföra åsyftad verkan, behövde den

vara ganska stor. Därjämte kan väl svårigen sättas i fråga, att för de obemedlade, för vilka kommunerna betala, skulle erläggas högre avgift än för de mindre bemedlade; men en nedsättning även för de förstnämnda skulle vålla en icke obetydlig ökning i statens redan förut stora utgifter för hospitalsvård, varjämte det skulle ge en lättnad i fattigvårdskostnad icke blott åt hårt betungade kommuner, som därav vore i behov, utan även åt sådana, som icke behövde det.

En annan enligt utskottets mening mera tilltalande utväg vore, att Riksdagen beviljade ett anslag, ur vilket mindre bemedlade sinnessjuka, möjligen även hårt betungade kommuner, kunde erhålla hjälp till erläggande av avgiften.

Ett tredje sätt vore att landstingen åtog sig saken. Detta är redan förhållandet i åtminstone två landsting, Uppsala och Kristianstads, men även om detta ärende sålunda ligger inom landstingens befogenhet, torde en förpliktelse för landstingen i detta hänseende icke förefinnas.

Om någon av dessa eller någon annan åtgärd bör vidtagas, torde endast efter vederbörlig utredning kunna avgöras.

Utskottet hemställer alltså,

att Första kammaren ville för sin del besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes efter verkställd utredning vidtaga eller, om så erfordras, för Riksdagen föreslå sådana åtgärder beträffande sinnessjukas vård å hospital, att den mindre bemedlades kostnader härför bliva avsevärt minskade.

Stockholm den 18 februari 1913.

På utskottets vägnar:

HUGO HAMMARSKJÖLD.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Hammar-skjöld, Stadener, Hallberg, Sandler, Bergqvist, Oscar Olsson och Magnusson.
